

IN MEMORIAM IR A. L. BACKER, APOTHEKER, 1909-1977

Ir Adolf Louis Backer, in leven apotheker, geboren 23 november 1909 te Vlaardingen, overleden 19 september 1977 te Vlaardingen.

Wanneer een vriend plotseling uit ons midden weg valt, ontstaat een leegte. De omgeving vormt een stilte in het tijdperk wat hem toegemeten was, en waarin nog niet alles in vervulling is gegaan.

Zowel bij de geboorte als bij de dood wordt alles opgemerkt. Daarbij is de taal der levenden ook de taal der vergetelheid. De kwetsbaarheid is daarom groot van hem, die daden wil achterhalen.

De burgerlijke stand heeft geen instrumenten opgesteld om waarachtigheid te meten.

Hier mag worden aangemerkt dat het leven van Dolf Backer zich kenmerkte door behoedzaamheid en behoud. Zijn temperamentvol karakter en impulsief handelen waren voor zijn omgeving niet altijd gemakkelijk aanvaardbaar. Veel werd daarbij vergoed door zijn humor en beminnelijkheid, zijn sterkste kanten.

„Vorm en karakter van het zeilschip
herinneren vaak aan de bouwer
soms opgestoken hoofds bij krap aan de wind
bij achterlijk dwars gul en royaal als de wimpel”.

Zijn beroep van scheikundig ingenieur en apotheker speelde zich af op de grond zijner vaders, waarvoor een vuur in hem brandde wat niet te doven was, en dat de weg tot aan zijn dood heeft bepaald. De met zijn tijd meegroeïende problemen in dit beroep, waarin wetenschap en techniek steeds weer nieuwe problemen oproepen werden door hem met nauwlettendheid gevolgd. Redenen waarom de apotheek en het laboratorium steeds veranderingen ondergaan moesten, teneinde zich aan te passen.

Voor de opvoeding en opleiding van nieuwe krachten in dit beroep had hij grote interesse. De lessen die hij gaf, hadden door zijn deskundigheid en humaniteit een bijzonder karakter. Hij wist de jeugd aan zich te binden en was niet alleen leraar, maar ook begeleider. Op de examens was hij de zeer critische doch ook menselijke examiner. Vernieuwingen in dit beroep van assistenten heeft hij weten te bevorderen, met het oog op de toekomst van het vak.

De belangstelling voor de historie van zijn vak was groot. Zijn verzameling kruidenboeken, instrumenten en prenten uit dit vak, is zeer uniek. Daarbij had hij de historie van het ouderlijk huis, waarin de apotheek gevestigd was, als zijn grote voorliefde. Vanaf 1835 was in dit pand reeds een apotheek gevestigd, door Pieter Karel Drossaert (later tot burgemeester van Vlaardingen

benoemd, vanaf 1858 tot 1883). Het was de bedoeling van Dolf Backer dit oude pand te restaureren, mede omdat de historie vertelt dat het huis de plaats moet zijn geweest, waar in de 8e eeuw Willebrordus moet hebben gewoond, en de eerste kerk in deze landerijen vestigde (gegevens hierover zijn verschenen in publicaties van wijlen A. Bijl Mzn). Volgens deze gegevens werd het huis later genoemd „Sint Nicolaas”, omdat de gevelsteen een man met mijter voorstelde, hetgeen vermoedelijk bedoeld was voor Willebrordus.

Betreffende de apotheker, later burgemeester Pieter Karel Drossaert, verscheen in 1960 — bij het 125-jarig bestaan van de apotheek — een overzicht in druk, van de hand van de toenmalige archivaris C. Postma, begeleid en uitgegeven door Dolf Backer (niet in de handel).

Naast deze omvangrijke bemoeiingen bestuurdde en beredderde Dolf Backer eveneens een omvangrijk familiearchief. Zijn hobby was het, de historische gegevens, welke zwerfden bij talrijke familieleden, bijeen te brengen. Hij zag kans een familiekrant uit te geven, waarin steeds nieuwe gegevens werden gepubliceerd, waardoor hij zijn nageslacht een overzicht ter hand heeft kunnen stellen.

Naast zijn veeleisende dagtaak vervulde hij tal van openbare functies. Vermeld mogen worden:

- regent van het Weeshuis,
- bestuurslid van de Spaarbank Vlaardingen
- regent van het Van-Westfonds,
- voorzitter en organisator van „tentoonstellingen Visbank”,
- lid Culturele Raad Zuid-Holland,
- lid Koninklijke Maatschappij van Pharmacie,
- functies in beroeps- en examencommissie apothekers-assistenten, gedurende 25 jaar
- bestuurslid, later voorzitter van de Stichting Visserijmuseum,
- lid van de Commissie voor het Stedelijk Museum van Schiedam,
- lid Commissie Stadsherstel te Vlaardingen.

Een ernstige ziekte maakte abrupt een einde aan al deze functies. De waarschuwing dat ook zijn krachten beperkt waren, deed hem besluiten al deze functies te beëindigen, met een diep gevoel van spijt, zowel tegenover deze instellingen als voor zichzelf.

Eén functie hield hij aan, nl. die van bestuurslid en later voorzitter van de Stichting Visserijmuseum. Met zijn diep ingeworteld gevoel voor culturele waarden en de historie van zijn stad Vlaardingen, wilde hij dit niet missen, en hij wist maar al te goed

wat de visserij voor deze stad betekend heeft. Wie doordrongen is van het feit, hoe in de historie van Vlaardingen de vissersvloot kwelde en bekleemde in de harten van de vissers, de reders en de bevolking, weet dat bij wijze van paradox kan worden gezegd, dat haar drijvende tonnage de vaste basis vormde van de stad.

De takelage stak van de zolders naar buiten en de schepen gluurden ergens naar binnen. Op de schepen roerden de mensen zich op dezelfde wijze als aan de wal. De vloot imponeerde door haar voltalligheid. Ze vormde het aardse fundament, en in de strikken van haar takelage hield ze al diegenen gevangen, die haar bestaan volbrachten.

In de jaren van tegenspoed, wanneer de vloot volledig in de kluisters lag, vormde zij een dode dreiging van roerloos opgerolde beklemming. In voorspoed steeg, als in een paar communicerende vaten, gelijkwaardig aan de door de vloot uitgeoefende druk, iets omhoog dat als bevrijding kon dienen. Het ontwerp van deze stad kon zich voortzetten, en haar culturele waarde bevestigde zich in de bouw van het fraaie stadhuis en vele andere gebouwen van betekenis. Helaas is veel hiervan verdwenen.

Toen de volledige aftakeling van de visserij zich aandiende, en de archieven de taak op zich moesten nemen om te documenteren hetgeen geweest was, en zichtbaar te houden wat nog zichtbaar is, begreep Dolf Backer met vele anderen dat hier een taak lag. Bij de oprichting van het Visserijmuseum in 1962 heeft hij zich met hart en ziel hieraan gegeven.

Later werd hij benoemd tot voorzitter van de stichting, welke functie hij tot aan zijn dood heeft volbracht.

Al het bovengenoemde moest met veel geduld en moeite in cartotheken, met foto's, tekeningen en modellen bijeen worden gebracht, en als verzameling dienstbaar worden gemaakt. Dit geldt eveneens voor de onmisbare ambachten rond de visserij, zoals scheepsbouwers, mast- en pompmakers, zeilmakers, nettenbreiers, kuipers, hoek- en sneumakers, enz.

De cultuur stort zich niet in de armen van de eerste de beste gegadigde. Men kan opvattingen naar buiten brengen, maar een duel past in het raam hiervan. Met moeite kan alleen cultuur worden overgedragen. Dit was voor Dolf Backer, wat hij zocht in zijn streven naar behoud. Dank zij een team van bekwame medewerkers en bestuurderen, die zijn drang en impulsieve handelingen in het goede spoor wisten te houden, is het museum verrijkt.

Wel betreurde hij het zeer dat aan de oude stad Vlaardingen te weinig zichtbaar is gerestaureerd. Wellicht staat veel op papier en is te weinig zichtbaar gebleven. Hij mocht zijn werk bekroond zien met zijn benoeming tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Verder moge vermeld worden zijn lidmaatschap van Rotary. De volgorde van zijn functies was vanaf 1952:

commissaris club Schiedam,
secretaris club Schiedam
secretaris van de nieuw opgerichte club Vlaardingen,
voorzitter club Vlaardingen,
programmaleider commissie (vier maal),
community service (vier maal),
catechiseermeester (par excellence).

Rotary was voor Dolf Backer een groot gebied, waar hij zich geheel in de voetstappen van zijn vader thuis voelde. Hij beleefde het als een kring van vrienden, waarin men al zijn gevoelens zonder schroom naar buiten kan brengen.

Iets als een tuin in het voorjaar, waarover potjes met verf zich laten uitgieten in allerlei kleuren. Maar buiten de tuin, aan gene zijde van de schuttingen, staan tuinlieden die met elkaar woorden wisselen met allerlei opmerkingen! Gelukkig strekt de natuur haar zorgen verder uit, en zal, om die tuin ongeschonden te bewaren, naar duurzaamheid moeten worden gezocht. Dit thema der duurzaamheid viel in Dolf te beluisteren, in zijn vorm van vermaning, waarin humor het uitnemendst was.

Een ontwerp tot vorming van een fonds tot verlening van diverse ondersteuning of bijstand kwam door zijn initiatief tot stand. Hij was bij feestelijke bijeenkomsten een groot charmeur, en probeerde met hoge hoed en toverstok als goochelaar vermomd een boerenkar door een tuimelraampje te doen glijpen, maar dat lukte niet altijd. Ook hier is zijn plotseling verscheiden als een leegte ervaren.

HORA RUIT

De restauratie van gebouwen, apotheek, laboratorium, bureau en bijgebouwen, kwam tot stand in een tijdperk van ongeveer tien jaren. De voleinding hiervan mocht hij bekroond zien met het toekennen van de penning van de Historische Vereniging Vlaardingen, voor restauratie op grond van particulier initiatief. Het schild aan de gevel werd hem uitgereikt door de burgemeester van de stad Vlaardingen, de heer W. A. Kieboom, op 17 september 1977. Dolf Backer trad bij deze gelegenheid naar voren uit de apotheek in het costuum van een 18e-eeuwse apotheker, als representant van het aloude gilde. Omringd door zijn assistenten, allen in oud costuum. Hij trad a.h.w. uit de historie zijn toekomst tegemoet.

„Met de tijd die hem nog restte
en al zijn taal
en al mijn tegentaal
bleek stil gefluister
over doelloos nieuws
berusting scheen nu ingezet”.

Een snelle dood verraste hem in de morgen van 19 september 1977 in zijn geliefd huis „De Ulebuut” te Huybergen (Noord-Brabant).

Omringd door hen die hem het dierbaarst waren, werd hij bijgezet de 22e van de herfstmaand, in het familiegraf Emaus.

Gedaan te Schipluiden, als hommage aan mijn vriend Dolf.

Bovenstaande herdenkingsrede werd uitgesproken in de Rotaryclub Vlaardingen. Wij hebben de tekst hier ongewijzigd opgenomen.

Ir A. L. Backer, apotheker, 1909-1977.